

Wyrok z dnia 11 maja 2001 r.

II UKN 262/00

Przewodniczący SSN Beata Gudowska (sprawozdawca).

Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2001 r. sprawy z wniosku Floriana P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych - Oddziałowi w K. o rentę z tytułu niezdolności do pracy na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 30 grudnia 1999 r., sygn. akt III AUa (...) oddala kasację.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 1999 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Floriana P. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we W. z dnia 1 czerwca 1999 r., potwierdzając brak jego prawa do renty z powodu braku niezdolności do pracy.

W kasacji wniesionej od tego wyroku, opartej na podstawie naruszenia prawa materialnego - przepisów art. 23 ust. 1 i 3, art. 24 i art. 32 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) skarżący zarzucił "błędne przyjęcie, że nie spełnia wymogów do przyznania renty inwalidzkiej, mimo że ustalone przez biegłych schorzenia zagrażają jego zdrowiu, a nawet życiu przy wykonywaniu pracy fizycznej, a także przez przyjęcie, że powód może przekwalifikować się zawodowo". Opierając się natomiast na podstawie naruszenia przepisów postępowania (art. 233 § 1 KPC), skarżący twierdził, że przy ocenie dowodów nie zostały uwzględnione rozbieżności w wynikach badań lekarskich i zapisach w

książeczce zdrowia, jak też Sąd nie wziął pod uwagę niemożności zmiany kwalifikacji zawodowych w jego wieku. W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kontrola kasacyjna, przeprowadzona przez Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie wykazała, że Sąd drugiej instancji rozpoznał sprawę wnikliwie i wysnuł właściwe, prawidłowe wnioski z zebranego w postępowaniu przed pierwszą instancją materiału. Dokonał ich weryfikacji w świetle wyników dowodów z opinii biegłych o specjalnościach odpowiednich do schorzeń i skarg podmiotowych ubezpieczonego (z zakresu ortopedii, neurologii oraz chorób wewnętrznych). Oceniając zaś materiał zebrany w sprawie, Sąd Apelacyjny szczegółowo uzasadnił, dlaczego oparł swe rozstrzygnięcie na dowodach przeprowadzonych przez Sąd pierwszej instancji, nie znajdując podstaw do kwestionowania ich oceny na gruncie art. 233 § 1 KPC. Wskazał, dlaczego podzielił ocenę lekarską zawartą we wspólnej opinii biegłych, powołując się na obiektywne wyniki badania przedmiotowego, analizę dokumentacji medycznej oraz zaufanie do wysokich kwalifikacji biegłych.

W ocenie Sądu Najwyższego postępowanie Sądu drugiej instancji było właściwe i na jego podstawie Sąd ten wysnuł usprawiedliwione wnioski, opierając się na własnym przekonaniu i wszechstronnym rozważeniu zabranego materiału, bez przekraczania granic swobodnej oceny określonej w art. 233 § 1 KPC. Należy zarazem podkreślić, co wielokrotnie znalazło już wyraz w judykaturze Sądu Najwyższego, że ze względu na pełną autonomię sądów orzekających w zakresie oceny dowodów, można ją podważyć wyjątkowo, tylko wówczas, gdy pozostaje w rażącej sprzeczności z wynikami postępowania dowodowego lub zasadami logiki albo życiowego doświadczenia. O takiej sprzeczności w

rozpoznawanej sprawie nie może być mowy.

Uzasadnienie podstawy kasacyjnej z art. 393¹ pkt 1 KPC, ramach której wskazano przepisy art. 23 i 24 i 32 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), nie zostało powiązane z wywodem jurydycznym, lecz sprowadziło się do prezentowania przez skarżącego własnej wersji stanu faktycznego, przez odwoływanie się do faktu niezdolności do pracy, który w postępowaniu dowodowym nie znalazł potwierdzenia. Mając to na względzie, należy stwierdzić, że Sąd drugiej instancji nie popełnił błędu, odmawiając zastosowania wskazanych w kasacji przepisów, gdyż ustalony stan faktyczny nie odpowiada ich hipotezie.

W obowiązującej od dnia 1 września 1997 r., z mocy ustawy z dnia 28 czerwca 1996 r. o zmianie niektórych ustaw o zaopatrzeniu emerytalnym i o ubezpieczeniu społecznym (Dz.U. Nr 100, poz. 461), wersji oceny ryzyka ubezpieczonego związanego z niezdolnością do pracy, ustawodawca wprowadził istotną zmianę będącą wyrazem nowej aksjologii prawa rentowego. W definicji niezdolności do pracy dał wyraz powiązaniu prawa do renty z rzeczywistą utratą zdolności do pracy lub znacznym jej ograniczeniem, przy uwzględnieniu możliwości i sprawności niezbędnych do dalszego zaangażowania w procesie pracy. Tym samym nie nawiązał do wcześniejszego określenia inwalidztwa jako niezdolności do wykonywania dotychczasowego zatrudnienia, lecz do potencjalnej przydatności zawodowej. W konsekwencji tych zmian, według art. 23 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin w nowym brzmieniu, o niezdolności do pracy nie decyduje już biologiczny stan kalectwa lub choroby, nie mający wpływu na zdolność do pracy, lecz koniunkcja niezdolności do pracy z niezdolnością do przekwalifikowania się do innego zawodu. Możliwość przekwalifikowania zawodowego powoduje natomiast stwierdzenie braku przesłanki niezdolności do pracy

i prawa do renty z tytułu tej niezdolności, aczkolwiek warunkuje prawo do renty szkoleniowej. Dotychczas używane pojęcie niezdolności do wykonywania zatrudnienia zostało zastąpione przez “niezdolność do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji”. Nie ma już więc uściślenia, do czego należy odnosić określenie rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy, bowiem chodzi o zdolność, a więc potencjalną możliwość wykonywania zatrudnienia przy uwzględnieniu stopnia naruszenia sprawności organizmu, możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji oraz celowości przekwalifikowania zawodowego z uwagi na rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

W konsekwencji więc, brak możliwości wykonywania pracy dotychczasowej nie jest wystarczający do stwierdzenia częściowej niezdolności do pracy w sytuacji, gdy jest możliwe podjęcie innej pracy w swoim zawodzie, bez przekwalifikowania lub przy pozytywnym rokowaniu co do możliwości przekwalifikowania zawodowego. Inaczej mówiąc, niezdolność do wykonywania pracy dotychczasowej jest warunkiem koniecznym ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy ale nie jest warunkiem wystarczającym, jeżeli wiek, poziom wykształcenia i predyspozycje psychofizyczne usprawiedliwiają rokowanie, że mimo upośledzenia organizmu możliwe jest podjęcie innej pracy w tym samym zawodzie albo po przekwalifikowaniu zawodowym (por. wyrok z dnia 25 listopada 1998 r.. II UKN 326/98 OSNAPUS 2000/1, poz 36; z dnia 10 czerwca 1999 r.. II UKN 675/98 OSNAPUS 2000/16, poz. 624; z dnia 30 listopada 2000 r., II UKN 99/00, nie publikowany oraz z dnia 10 maja 2000 r.. II UKN 533/99, nie publikowany).

Z przytoczonych powodów kasacja została oddalona na podstawie art. 393¹² KPC.